❁ كتاب الوصية ❁

❁ اثر آخوند احمد شاكر سيندوكف وكندو مصارفبله ❁

باصمه اولنمشدر قزانده دومبراواسكی ننك باصمه خانه سنده ۱۸۹۷ نچی یلده

بو كتابننك باصمه سنه رخصت بیرلدی سانكی پیتربورغده ۱۵ نچی نویابرده
۱۸۹۷ نچی یلده

Дозволено цензурою С.-Петербургъ. 15 ноября 1897 года.
Типографія Б. Л. Домбровскаго въ Казани.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه ورسوله محمد وآله اجمعين وصيت مالغه متعلق اش بولدقندن مال كسب ايتمك نصل مشروع اولدقی وصيت احكامندن اوّل بيان ايدب صنكره وصيةكا شروع ايدهلم شرعا مالنك بارلغی فی حد ذاته ايذگو وياوز اشدن صانالماسهده فايدهسی اولان اشكه توغری حركت ايدار گه ضررلی اولان اشدن يراق بولورغه وسيله اولوب مالی اولميان كشی هر تلاكنی اشلای آلمايوب محروم قالدقی سببدن همده جناب حق مالی تفضيلا واولاده تقديم ايدهرك المال والبنون زينة الحيوة الدنيا (١) ديو بيوردی • كذلك نبينا صلى الله عليه وسلم ايذكو كمسهلرگا مالنك بارلغن مدح قيلوب بيور ديلركه نعم المال الصالح للرجل الصالح (٢) ديب • دخی صلهٔ رحم ، واداء امانت ، واستغنا عن الخلق ايچون ماله محبت ايتميان كمسهده خير يوقدر آخرزمانده دين صاقلامق مال ايله اولهچقدر ديو بيور ديلر • وهم سلفلردن المال سلاح المؤمن هيئ للفقر الذی يهلك دينه ديب منقول اولديغی كبی اتجروا واكتسبوا فانكم فی زمان اذا احتاج احدكم كان اوّل ما ياكل دينه (٣) ديب هم منقولدر مصالح دنياويه ايچون مال عقلا وشرعا حاجتدر چونكه پيغمبرمز عليه السلام دنيا وآخرتده راحت وسعادت ايله تورماقمزی اشارة ايدب بيور ديلر كه ليس خيركم من ترك الدنيا للاخرة ولا الاخرة للدنيا ولكن خيركم من اخذ من هذه وهذه (٤) ديب

---

(١) مال وبالهلر دنيا تركلكینك زينتيدر •

(٢) ايذگو مال ايذگو ايرگه نه خوش اشدر

(٣) اولكیسینك ترجمهسی مال مومننك سلاحيدر حاضرلنكز اول مالنی دينگه مودی اولوجی فقيرلكدن صاقلانوب ايكنچيسینك ترجمهسی تجارة ايدكز كسب قيلنكز چونكه برنكز محتاج بولسه اوّل دينون اكل قيله تورغان زمانده سز •

(٤) سزنك ايذگونكز دنيانی آخرة ايچون ياكه آخرتنی دنيا اوچون ترك قيلديغی دكلدر ولكن سزنك ايذگونكز بو دنيادنده هم آخرتدنده اخذ قيلغانكزدر •

حاصل

حاصل کلام مال صاحبنی عبادتدن الله رضالقندن مشغول ایتمدکی حالدہ نه قدر کوب اولسه ده گوزل شیدر . بو عالمده مالدن آرتق قلبه قوة ویرن فقردن آرتق قلبه ضعف ویرن بر شی یوقدر حکماء قلة المال وكثرة العيال نعوذ بالله من ذلك الحال دیدیلر . قوة ضعف فقط امور عادیه ده اولوب فقردخی اضطراریدر فقر اختیاری بشقه در فضلاء وحکماءنك نصیحتلریده اونودولمسون انسان مالنك مالكی اولسون مملوكی اولماسون . ودخی بو مالنی کسب وتحصیل بعدنده مصالح دنیا وآخرتکه صرف ایتوی حسن ایدکی کبی اسراف ایتوی شرعا هم مذمومدر . بونکه دلیل حق تعالی نك ولا تبذر تبذيرا ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين (۱) آیتی ایله ولا تؤتوا السفهاء اموالكم التي جعل الله لكم قياما (۲) آیتنده کی اشارتیدر . بو آیتده حق تعالی مالنی سفهاءغه ویروب ضایع ایتودن نهی ایتدی گرچه کندی زوجه سی وباشقه عیالی اولسه ده مالنك ظاهری ومعنوی محافظه سی هر کم گه لازمدر معنوی محافظه سی حق الله نی اداقیلماق همده ماله محبتده افراط ایتماملی صنکره مذموم اولان حرص وطمع باش کوسترماسون هم حق تعالی حالده یاتمزده حاصل ایتدکی مالمزی اسراف وتلف ایتودن صاقلارغه عقل ویردی چونکه عاقل کمسه مالنی مصالح دینیه سنه ما امکن صرف ایتوب مصالح دنیاسنه هم حاجة مقداری صرف ایتار .

ودخی الله تعالی قایده صرف ایتو سعادت اخرویه گه سبب اولدقنی بلدروب انواع عبادة مالیه لردن واجب سنه مستحب اولان اشلری قرأن ایله همده پیغمبرمز علیه السلام غه وحی ایله بیان ایتدی هر قایومز قران گه هم نبینا صلی الله علیه وسلم نك حدیث شریفلرینه کوز وقولاقلرمزی صالساق یاکه موندن معذور اولوب علمانك کتابندن قاراساق بلمك ممکندر . موندنده عاجز اولدقمزده علمادن صوراب بلمك بارچه مزه لازمدر . حالده یاتمزده مالنی ضایع ایتودن صاقلامق اوزرمزه لازم اولدقی کبی وفات اولدقمزدن صونك وارثلر صبی اولوب مال ضایع اولماق احتمالی اولدقده اقربادن یاکه غیری لردن بر امین کمسنه نی مالنی صاقلاب حق ایالرینه وقتی یتکاچ ویرورگه وصی عام ایتوب یعنی وفاتمدن صونك منم مالمنی اورنینه صرف ایتوب وهم بارچه اشلارمنی تمام ایتارگه قائم مقام قیلدم دیب

---

(۱) بصرف المال فيما لاينبغي وانفاقه على وجه الاسراف قاضی بیضاوی

(۲) الله تعالی حیاتکزنك قیامنه سبب قیلدیغی مالکزنی سفهاءغه بیرماکز

طابشرب قویماق لازم ایدکی هم اصول شرعمز اوزره علماٶ مجتهدین طریق اوکراتوب قویدقلری بزلره الله تعالی نك فضل ورحمتندندر بلرچه‌مز مالك اولدقمز قدری عبادة مالیه‌لر ایله وجوبًا ونافلة الله تعالی طرفندن قوشلمش اولوبده حق الله ده تقصیر اوزره اجلمزی یراق فکرلب قاله‌مز مال صاحبی اولوب ترك اولدقمز وقت خلاف نفس الله رضاسنی اختیار ایتارگه مبتلی اولوب قایوساعت جان تندن چقسه مال وارثلر حقی اولوب وفاة اولغان کشی مالنی اوزی نك سعادة اخرویه‌سی اوچون قرداشلرینه وباشقه ایذگو اشاره تبرع قیلورغه حقی بولماسلقی قیاس شرع مقتضاسیدر ولکن طول امل ایله مغرور اعمال اخرویه‌سندن مقصور اولدقی حالده مریض اولوب اولم آلدینه کلدکده قورقوکلوب عبادة مالیه خصوصنده اوزغان زمان اولدقی تقصیراتنی کامل یرینه کلترور اوچون وفاة اولسه مالی ایله کندی تله‌دکنچه اش قیلورغه محتاج اولان آدملره حاجتلری مقداری وفاتلری بعدنده مالکیتلرنی قالدرب خلاف قیاس الله تعالی نك بزلره اولان فضلنی بیان ایدب پیغمبرمز علیه السلام کتاب الله ده مذکور اولدقندن ماعدا ان الله تعالی تصدق علیکم بثلث اموالکم فی اخر اعمارکم زیادة لکم فی اعمالکم تضعونها حیث شئتم یا که حیث احببتم (۱) دیو تفصیل بیان ایتدکی سندلر ایله مروی اولوب دخی اوشبو معناده فی الجملة باشقه عبارة ایله ده مروی در •

وصیت بعض آدمگه واجب بعضگه مستحب ایدکنی همده کم فائده‌سنه قای اورنغه وصیت ایتارگه مالنك نه مقدارنی وصیت ایتارگه حقی بار دخی نه مقدار ممکن ایدکنی نی کیفیتلی شهاد قیلورغه کیراك ایدکنی مجتهد وعلمانك بیان ایدوب قویمشلرندن فی الجملة لسان ترکی اوزره بیان ایدب الله تعالی نك بارچه‌مزغه عام اولان صدقه ومرحمتندن وفاة اولانلر هم قالان کمسنه‌لر فائده‌لنماقنی رجاء ایدوب شروع قیلدق

وصیت دیدکمز شریعتده بر آدم اوزینك مالنی اولمینه قوشب غیرکمسه‌گه تملیك ایتمکدر یعنی من وفاة اولسام فلان قدری مالم فلانغه دیمك کبی تبرع طریقی برله •

بو وصیت ایتمك شریعتده مستحبدر • اگر اوزرنده کشی حقی بولسه امانت کبی شاهدسز بولغان بیره‌چکی کبی ‘ دخی حق الله دن زکوة ‘ صوم ‘ حج ‘ صلوة یعنی نماز روزه کفارة وفدیه‌لر کبی اولدقده واجبدر •

(۱) الله تعالی سزنك فائده‌نکزه تفضلا مالنکزنك اوچدن برنی اخیر عمرنکزده صدقه قیلدی سعادة اخرویه‌نکزه سبب اولان اعمالنکزی آرتدرماق اوچون

وصیتنك شرطی وصیت ایتوچی نك ملك لنماگه اهل بولماقی • آنك فایده سنه بیرلمش نك هم اهل بولماقی یعنی وارثدن غیری کمسنه بولماق وارث بولدقده آندن غیری وارثلر وصیت ایتلمش صومه نی اوز رضالقلری برله بیرسه لر گنه جائزدر چونکه الله تعالی عامه ناسه هر حق ایاسینه حقنی تعیین ایدب میراث خصوصنده آچق نص قرآن برله معلومات ویرکاندن صونك بنده نك بعض وارثکه اوزندن صونك نه مقدار مال ویرورگه تعیین ایتماگه حقی اولمادقندن بشقه وارثنك اجازتندن بشقه جائز اولماس وصیت ایتلمش نرسه ملك بولورغه قابل بولماق •

حکمی آنك فائده سنه ایتلمش کشی ملك لك ملك جدید برله ورثه لر کیرك بای بولسون کیراك فقیر بولسون وصیت نی مالنك اوچدن بردن کیمراك ایتمك مستحبدر مالی آز بولغان کشی وصیت ایتماسه ده بولور مالی کوب کمسه گه مالینك اوچدن بر ندن آرتق ایتمك جائیز اولماس اگر بالغ اولان وارثلر کندضررلرینه راضی بولوب میراث نك اوچدن برندن زیاده اولان وصیتی اداقیلسه لر جائز بولور •

موصی له یعنی آنك فایده سنه وصیت ایتلمش کمسه گه ملك ثابت بولور قبول قیلدم دیماکی برله کیراك قبض قیلسون کیراك قیلماسون •

وصیتنی اداقیلورغه قبول ایتوب اوستینه آلماق اولوغ خطرلی اشدر امام ابویوسف حضرتی وصیتنی قبول ایتمك اوّل مرتبه ده خطا اشدر ایکنچی مرتبه ده خیانت اوچنچی مرتبه ده اوغرلقدر دیمش • بعض علما حضرت عمر رضی الله عنه اگر بر اوگه وصی اولسه تولاودن قوتلماس ایدی دیمشلر خطرلی اولدقی کبی اجر یده ضور ایدکی اناوکفیل الیتیم کهاتین فی الجنة حدیث شریفندن معلومدر خطرگنه دیب بلب هیچ کم قبول ایتماسه کایة حاجت اشلری اهمال ایتمك لازم اولور •

وصی لر اوچ تورلی در برسی امین همده علم اساسی بولوب اوزینه نیدر قوشلوب قبول ایتکان شونی اداقیلماغه قادر اولور قاضی مونداى بولغان کمسه نی وصی لقدن توشرماس • ایکنچی سی امین بولورده هر مسئله نی بلمگانلکدن اوزینه یوکلانگان اشنی اوتاودن عاجز بولور قاضی بونکه بریاردمچینی قوشار یعنی بصیرتلی وصیلق مسئله لرنی بلگان کشینی قوشب برگه اداقیلورلر اوچنچی سی فاسق کشی بولور یاکه دین سز یاکه قلکشی بولور قاضی بونلرنی عزل یعنی توشرور اورنینه یخشی بصیرتلی کشینی قویار •

برکشی برکمسه نی اوزی صونکنده اشلرنی اداقیلورغه وصی ایتماگه تلاسه شاهدلر

حضورنك آنكا خطاباسوزلب شول مجلسك يازلوب وصى لغنى قبول ايتوچى هم كندى اوزى گنه ياكه بر شريك برله التزام ايدب اوستينه آلدقينه ال امضا ايتارگه تيوش • اگر مستحق اولان كمسنه غايب اولوب يراقده اولغان كمسنه يخشى معقول كمسه بولوب يراقك بولدقندن حاضر ايتمك ممكن اولماسه ۹ نچى ماده ده ايتلدكيچه ممكن اولور •

وصى ديدكمز عامه لساننك ايپكون ديرلر بونى ميت اوزى تعين قيلماسه ورثه لر صبى اولدقك وصى نى تعين قيلماق اول محلك قاضى سنه لازمدر زمانمزده اوشبو مملكتمزده قانون شاهيه اهالى قريه نك بو خصوصنى جمعيت مجلسنه طابشرلوب آنلرنك عادتى فقط اوز قريه لرندن كم گنه بولسه ده جائز كورلب همده تعين قيلنغان كمسنه يتيم مالنى نصل نه كيفيتلى صاقلارغه هم انفاقده تربيه ده اداره معاش امورنك نيچوك اش قيلورغه نه شريعت اهلى علماء طرفندن نه ده قانون شاهيه چه تنظيمات بيرلماد كندن ضور اشلرده امى آدملرنك اشى شرع ونظامغه تطبيق قيلندقده مستقيم اولماقى ممكن اولمادقندن مال صاحبى اولان خصوصا صبى لره قالدروچى كمسنه گه توبانده يازب كورگزدكمز كبى بر اشانچلى آدمنى حاضر قيلوب وصى عام ايتوب يعنى اوزى صونكنك آيروب يازلمش اشلرنك بارچه سنده تصرف قيلورغه قوشب يازارغه تيوش بووقتده وفاتندن صونك ايپكون ديب كشى صايلاماغه حاجت ايرمس وصى عام ديدكمز بو يورطك دوشه پريكاز شچيك ديرلر روسچه غه ترجمه ايدب اشهاد محكمه سنه ياكه صومه سنه قاراب شول محلنك محكمه سنه اشهاد قيلنسه يارای اگر قيلنماسه ده شاهدلردن صورالدقك شاهدلر ايتدكى ايله عمومى محكمه لرده اعتبار ايتلوب شونكه بناً قيلنوب اشى قيلنه در • بر كشى بر كمسه نى وصى ايتسه وصيت ايتوچى ترك وقت هيچ سوز ايتماى تيك تورسه وصيت ايتوچى وفاة بولغاچ اختيارى بار تلاسه قبول ايتار تلاسه ردقيلور اوشنداق وصى لقغه مستحق اولان كمسنه غايب اولسه وصيت ايتوچى وفاة بولغاچ خبر ايروشدكده اختيارى بار تلاسه قبول ايتوب اصول شرع اوزره اداقيلور • قبول ايتوب مباشرة ايتكاندن صونك عذر بيان ايتوب قاضى حكمى برله چقمادقده كندى تلادكنچه اشنى اهمال ايتوب وصى لقدن چقماز

ولا تقربوا مال اليتيم الا بالتى هى احسن

وصى غه يتيم مالى برله سوداقيلماق درست بولور وصى غه اوزى اوچون يتيم مالى برله سودا قيلماق درست بولماس • اوشنداق ميت مالى برله اگر سودا قيلسه فائده ايتسه رأس مالنى تولار فائده سنى صدقه قيلور •

---

۰. اهالى قريه آوول خلقى (جمعيت مجلس) سيلسكى اصحوط (انفاق) صبى غه كورمه او اى بيرو (اشهاد محكمه سى) ناطاريوس

وصی یتیم نك مالنی قرآن ، علم ، ادب ، اوگراتورگه صرف ایتسه صبی آنگا صالح اولسه درست اولوب مونك اوچون وصی ثوابلی اولور .

وصی صبی نفقه سی خصوصنده ایرکنلك قیلورغه تیوش اسراف ایتمای طارلق قیلمای توتارغه تیوش مونك مقداری صبی نك مالینه قاراب اولور صبی بایلردن بولسه بایلر وراصحودی بایلر تربیه سی برله تربیه ایتار .

یتیم نك خدمتی اوچون یورگان وقت صبی مالندن راصحود توتوحاجت لابدی بولغان اشلرده درست کورلمش مگر اختلاف برله کما قال الله تعالی ومن کان غنیا فلیستعفف وان کان فقیرا بالمعروف فلیأکل (۱)

اگر وصی اولان کمسنه مالنی صبی لرغه نفقه گه صرف ایتوب بتورسه مال تمام بتکاچ مونك صونکنده میتدن برکمسنه آلاچاق دعوی قیلوب اثبات ایتسه قاضی حضورنده اصی تولارمی اوز آقچه سندن بو خصوص کتابده مذکوردگل جواب بو مسئله تفصیل ورزه بولورغه تیوش اگر وصی بوصبی لرغه قاضی قوشوی برله صرف قیلغان بولسه اوزندین تولاماس اگر قاضی قوشوندن باشقه صرف قیلغان آشاتقان بولسه تولار .

وصی اگر وصیت نی اوز مالی برله یورتسه وصیت بنده حقی اولسه میت مالندن شول قدر آلور اگر وصیت حق الله اولسه توتقان آقچه اوچون آلورغه بولماس هر حالده میت مالندن شول قدر آلور دیگان سوزده بار فتوی شونکه دیمشلر اوشنداق اوز آقچه سی برله میتنك بورچنی تولاسه اگر تولهدکنی اشهاد قیلسه شاهدلرنك حضورنده ادا قیلسه اوز آقچه سنی الله رضالقی اوچون صرف قیلغان بولماس .

اوشنداق اولوغ وارث آشاو نرسه سی یا که کیوملك صبی غه آلسه اوز آقچه سندن مونی الله تعالی رضالقی اوچون صرف ایتکان بولماس ترکه دن آلور .

وصی غه صبی نك فطر صدقه سنی بیرورگه تیوشدر صبی مالندن . همده صبی مالندن امام اعظم عندنده قربان چالماق تیوشدر اگر صبی بای بولسه امام اعظم و امام ابو یوسف عندنده .

مدعی دلیل برله میتده یا که شوشی بالاده حقم بار دیب دعوی قیلغانده شوحینده وصی کندسی گنه مصالحه قیلورغه اقتداری یوق قاضی نك قضاسی سبقت قیلمای اینچه

مرض موتنده انسان نك هبه سی درست بولور حکمی اوچدن بردن معتبر اولور مرض موت دیب مریضنك موتی احتمال غالب بولغانغه ایتورلر دمی تفصیل اجل سرحاوی اکثر اولم

---

(۱) وصی فقیر اولدقده خدمتی قدری صبی مالندن آشاماقی رخصت ایدکی همده صبی بالغ اولوب عقلی تجربه ایدلدکدن صنکره شاهدلر حضورنده مالنی طابشرماق لازم اولدقی وابتلوا الیتامی الحدان باشلاب تمام آیتنك حکمی در

قورقوسی اولدیغی حالده خسته ایرکشی اولوب یورط طشنداعی خاتون کشی اولوب
یورط اچنداکی مصالحنی کورملکدن عاجز اولوب بو حال بر یلعه بارمایوب وفاة ایلیه
کرک صاحب فراش اولسون کرک اولماسون اوشبو حکمدر وا گر مریض نک مرضی ممتد
اولمایب دائما بر حال اوزره بر سنه کیچسه اول مریض نک سرضی مشتد اولوب حالی متغیر
اولمادقده صحیح حکمنده اولوب سلامت کشی کبی بارچه سالنده تصرفقه حکمی بولور
مریض نک تبرعاتی هبه ، صدقه ، وما اشبه ده ثلثدن معتبر اولوب واجب ترک وقتده تسلیم
ایله قبض قیلغان صورتده گنه قبضی تمام اوله تورعان نرسه لرده گنه درست اولوب موهب له نک
قولینه تسلیم اولنمای قالسه باطل اولور بلمک لازمدر مریض نک هبه سی عقد اهبه در وصیت
دگلدر ثلثدن معتبر اولماقی معنی وصیت اولدیغی سببدندر ورثه لر حقی متعلق اولدیعندن
شریعت آنگا اختیار قیلغان مقدار یعنی اوچدن بردن تلاذکی اورنعه صرف قیلورعه حقی بار .
مریض نک تصرفی وصیتنی یورتو خصوصنده قسمت وقتنده بصیرت اهل لرینه بها تعین
ایتدرب شونک اوچدن برندن معتبر اولور .

وصی عام تعین ایتدکده بویله یازلور

بسم الله الرحمن الرحیم هذا ما اوصی به اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له لم یلد ولم
یولد ولم یتخذ صاحبةً ولا ولدًا وان محمدًا عبده ورسوله وامینه علی وحیه صلی الله علیه وسلم
وان الجنة والنار حق وان الساعة آتیه لا ریب فیها وان الله یبعث من فی القبور متضرعا الی
الله تعالی ان یتم علیه فی ذلک نعمة وان لا یسلبه ما وهب له وما امتن به علیه حتی یتوفاه الله فان
له الملک وبیده الخیر وهو علی کل شیء قدیر .
اهل اولادو اقربالرمه وامرمه اطاعت قیلعوچی لره حضرت ابراهیم علیه السلام کندی اوعلینه
وصیت ایتدکچه ان الله اصطفی لکم الدین فلا تموتن الا وانتم مسلمون مضمونچه الله تعالی دن
قورقمق ، وانواع طاعت وعبادته ملازمت ایله ، یاشرون واشکاره ده الله تعالی گه اطاعت ،
وانواع معصیتدن اجتناب ودین اسلامنی قائم قیلمق بر له وصیت ایتامن
نچی سنه نچی ده بن: ابن: عقلم تنم سلامت جمیع تصرفاتم یوردکی وقتمده فلان قریه لک
اهادناسدن فلان ابن فلاننی کندم الله تعالی نک عدلی اولان موتم صونکنده حقوق اربعه می
اصول شرع اوزره اداقیلوب جمیع ترکه مده تصرف قیلورعه حال حیاتمدن قائم مقام ایدب
وصی عام ایتدم کندم اوشبونی یازب توبانده یازلعان شاهدلره اشهاد قیلوب هم محله امامینه
امضاقیلدرب اول هم قبول ایدب امضاقیلوب بر نسخه یورطمده بر نسخه وصی نک قولینه قالدردم

(ثلث) میراث نک اوجون بری (واهب) هبه قیلعوچی (موهب) آنکا هبه قیلنمش

بر نچی حقم

تفصیل اولنه تجهیز وتکفین امرنده اسرافده هم بیك طارلقده قیلمای مسنون اولان اجره وصدقه‌لرنی ورثه‌لر واحبابلر معرفتی ومشاوره‌سی برله ادا قیله سن

۲ نچی حقم

حین وفاتمده نه مقدار بیره چکم قالدیسه حق ایالری برله سوزلاشب مالم یتسه بیروب اگر یتمسه عذر ایتوب یتکان مقداری بیروب رضالق‌لرنی طلاب قیله سن آلاچاقلرم دفترم ایله ممکن اولسه تمام آلنوب والا مصالحه قیلوب اتمام قیلورغه مخیر قیلدم
ودیعه امانت کبی کشی ملکی اولغان نرسه‌لری تسلیم ایتکای سن تکلیفات ایکنچی حقدن اوزرمده حقوق اللهدن زکوة، صوم، کفارة، حج، وما اشبه تکلیفات شرعیه‌دن بررسی قالسه ثلث مالم برله وصیت قیله‌من اداقیله سن

۳ نچی حقم

وسعت مالیه اوزره وفاة اولسام ورثه‌لرم یرله مشاوره قیلوب (۱) کتابلرمی خیرلی کمسنه قولنه قالدرب دمی (۲) اوزم صوتکنده ثواب اوچون صدقهٔ جاریه ایدب فلان صومعه توشرب اساس دینیه ودین تعلیمی اوچون مدرسه بناء قیلوب هم بقاسنه نیچوك مصلحت بر نرسه وقف ایتوب خدام‌لره آیلق وظیفه تعین قیلوب متولی قولنه یا که دولت بانقه‌سنه‌می محکمهٔ اسلامیه معرفتی برله اش قیلماغه سزنك رأینکزه تفویض قیلدم

۴ نچی حقم

مالم تقسیم ایتلسه اهل اولادمنك کندی لارینه منفعتلی ومناسب اولان شیلری بیروب کچك‌لر قالسه علم وادب اوگرانمکلرینه سعی وغیرت قیلوب حالت رشدلرینه چه مترقب اوله سن کندی اولادمدن عصبه اولدقلرحی صلح تخارج ایله معامله قیلنه خاصل کلام فلان قریه‌لك فلان ابن فلاننی امین بلدکمدن مشافهة اوشبو اشلری اداقیلورغه کندی قبول ایتدکی ایله وصی عام ایتدم ووفاتم بعدنده متصرف اولماغه حال حیاتمدن قائم مقام قیلدم اگر حاجت بولسه معاون تعین قیلورغه همده استبدال قیلورغه اختیارنی النه ویرب بن فلان ابن فلان کندم یازب ال امضا ایتدم موندن صونك تبدل احوال اولوب یازمق لازم اولان اش اولدقلرحی کندی قلمم اولان یازوغه هم شاهدلره قانون شرعه مباین اولدقلرحی اعتبار ایدلور

بن قلان فلان اوغلی فلان نك وصی عام ایتدکنی قبول ایدب نیدر یازغاننی تمام ادا قیلورغه اوزرمه التزام ایدب سوءنتم اجری مشروط اولمایب امضا ایتدم
فلان نك فلاننی وصی عام ایتدکی حضورمزده اولوب معلومم اولدقندن شهادتمه فلان قریه‌لك قلان فلان اوعلی ال امضا ایتدم

---

(۱) کتابلری اولان کشی بو ماده‌نی ذکر ایدر
(۲) اگر کوب دولت ایاسی آدم برلسه بو ماده ذکر ایتماسه بیك مستحب اشدر

٢ نچی فلان

٣ نچی فلان

محله امامی فلان بن فلان فلان اوغلی فلان نك فلان نی وصی ایتدکی حضورمده اولب موافق شرع اولدقندن ال امضا ایتدم

کتاب وقف

کندی وطنمز اولان مملکتمزده اهل اسلام آز دگل هم بارچه فقیر اولوب اغنیالریده یوق دگل همده مرتبهٔ علمیه‌سی عالی آدملرده یوق دگل ایسه‌ده جهان دین متیقظ حکیم وذکی آدملر بولنمدیغندن عامهٔ اسلام نك ترقیاتنه دائر کلیتلی اثار خیریه‌لر مثلا وقفلی مسجدلر اولوغ مدرسه‌لر داوم بقاسنه دائر مدرس معلم‌لره آیلق وظیفه‌لر تعین قیلوب دینمزده مشروع ومحبوب اولان صدقهٔ جاریه‌نك قانون کل‌سی اصولنچه وقفلر برله انشاء ایدلمش مسجد مدرسه تکیه وشفقت خانه‌لر بولمادقی‌نك سببنی فکرلب قارالدقده حکیمانه ومتیقظ ملت پرور آدملر غایت آز وهمده منتشر اولوب اتفاق تعاون تشاور اوزره هیئت اجتماعیه تشکیل ایتمادکلرمزدن ماعدا مانع کورنمای هر قایده دوامسزلق اوزره علوم معارف هم مال برله دین ملتکه فی الجملة خدمت ایتکان بولسه‌لرده جزیٔ حرکت اتفاقی عنه اولدقندن لایؤدی الانفرادالی مایؤدی الیه التعاون والاتحاد (١) دیدکلری قضیه جمیع ادیانده مذکور اولوب برزم امتمزه حق تعالی تعاونوا علی البر والتقوی دیو بیوردقنی بلگان اولسه‌لرده اوزعان زمانده ابناء جنس مزدن موجبنچه عمل ایتدکلرینك اثری ایکی اوچ اورندن غیری کوب جمعیت بشریه اولان موضع لره کورنمایب اوزعان زمان کوب مالعه مالك اولان آدملر اولوبده اسلام رسمی اوزره مسجد مدرسه معلم ومدرس لره وظیفه‌لر تعین قیلنغان تنظیمات ایله اثار خیریه‌لری قالمایبکان لم یکن شیاء اولوب مال‌لری هم فانی اولدقی غایت تأسفلی حالدر

حاضر حال حیاتده هم کیلاسی مال ایالرینه مأمور اولان عبادهٔ مالیه لازم اولان شکرانه‌لرنی اداقیلماعه موفق اولدیغی کمسنه‌لردار اسلامده اصول شرع اوزره صدقهٔ جاریه‌نك قانون کل‌سی اولان فایده‌سی عامهٔ مسلمینکه قاله‌تورغان طریق ایله تورلمش وقفیه یازوی برله متولی‌لر قولنده بناقیلغان مسجد ومدرسه‌لر تعمیری هم خدام‌لرنك آیلق معاشی مدرس ومعلم‌لرنك وظیفه‌سنی تعین ایداب تنظیمات‌لر برله قالدرماق سنة حسنه اولوب سنته

---

(١) دین ودنیا اشنده اولسون اجتماع وتعاون اوزره مقصودقه یتلدکی کبی انفراد یعنی یالغزلق اوزره مقصودقه یتلماس

قديمه طريقة مرضيه ايدكنى ٬ عامه‌نك فائده‌سنه حياة ابديسنه سعى ايتمك‌نك الله تعالى نه سوكلو اش ايدكى ابنا جنس مزنك يتشمبان ونقصان كلن امورلرى اوچون متأ لم اولماق وهم يكديكرمزى بر ك قيلماق عامهٔ مسلمين مصلحتينه اهتمام ايتمك وكوزتمك خصوصلرنه

المؤمن كالبنيان يشد بعضه بعضاً (١) ديو بيورديقنى بيغمبرمزدن صحيحين روايت ايدلر.

من اصبح لا يهتم بالمسلمين فليس منهم (٢) ديو بيورديقنيده روايت ايده‌لر هم السنه علماده

مشهور خير الناس من ينفع الناس (٣) ديو مروى ايدكينه بناءً بعضمز مال برله بعضمز بدن وقوة برله اوزرمزه لازم اولان خدمتمزى ادا ايتمساك اثرى ظهور ايدوب بو خصوصده نبينا صلى الله عليه وسلم بشارة بيردكى كبى اجرلره مستحق اولاچاق ايدكمز كتاب سنتنك مدلوليدر ناس لفظى كندمزدن مقدم وحاضر وكلاچكده اولانلرى شامل اولان لفظدر مقدم اولانلره مرحمت دعا برله يادقيلماق كبى زمانمزده وكلاچكمده اولانلره مرحمت عامهٔ مؤمنين نك فائده‌سينه اولان اساس دينيه‌لر مدرسه وتكيه وشفقت خانه‌لر بنا قيلماق كبى مال وبدن وقوه‌لر برله مرحمت ملتكه خدمت كبى خيرات كليه منقطع اولسه بارچه‌مز عوام ناس كبى كند منفعت جزئيه وشخصيه‌لرمزه كنه سعى ايتكوچى بولوب قديم الايامده اولدقى زمان فترة كبى قالمقلرى طبيعيدر وبالجملة تعاون تناصر حق تعالى گه سوكلو اش اولوب عقلاً ممدوح قديم الايامده اولان انبيا وحكما وعقلاء طرفندن على الدوام نصيحت ايدلوب قايو طائفه‌ده اجتماع اتفاق تشاور تعاون تناصر ايله كرك امور دينيه كرك دنياويه‌ده اولوب ترقيات تجارباً بارچه‌ءه معلوم اولوب كافهٔ ناس وبارچه ملت صاحبلرى عمل قيلمشلر امور دينيه‌ده مرحمت اجتماع اتفاق تعاون تشاور ايله مأمور اولدقمز كتاب ٬ سنت برله ثابت اولدقى اوچون دين اسلام ايله مشرف اولانلره تعاون تناصر خصوصنده بارچه ملت اهلندن زياده اهتمام ايتمكمز لازم در شرعمز برله مأمور اولندقمز موجبى علماً ومجتهدين كوركوزدكى طريق ايله اساس دينيه‌لر اوچون بعضمز حال حياتمزده تبرعاتمزى تمام ايدب حياتمزده ميسر اولمسه وصيت ايدب وقفلر برله ملته خدمت واعانت ايتمك غايت خيرلى اش اولدقندن آثار اسلام صدقهٔ جارية قاعدهٔ كليه‌سى اولان وقفنك كيفيت واحكامنى فى الجملة بيان ايتمك مناسب كورلدى

---

(١) دين اهلى نك مثلى بنا نك كوب آغاجلاردن ييوب يكديكرينه باغلو نرسه اولسى آلوب فائده‌و ... بنه ... اولو ... آجق ...

(٢)

(٣) آدم نك خيرلوسى جمله‌گه فايده استه‌گوچى كمسنه‌در

وقف نك تعریفی ، ورکنی ، وسببی ، وحکمی ، وشرایطی بیان اولنور ابو حنیفة عندنده

تعریفی حبس العین علی ملك الواقف والتصدق بالمنفعة علی الفقراء اوعلی وجه من وجوه الخیر بمنزلة العواری ترجمه واقف کند ملکنده عین نی حبس ایتماك وفقرایه منفعت نی علی وجه الخیرات تصدق ایتمکدر .

وقف نك رکنی وقفه دلالت ایدن الفاظ خاصه در .

وقف نك سببی دنیاده ترك کمسنه لرنك محبوبی اولوب آخرتده طلب قربت وزلفی در عقارنی وقف ایتماك مشروع ایدکنه دلیل اصحاب رضی الله تعالی عنهم دن جماعت رجال ونساء وقف ایتدکلرنی ابن همام وقی خصافده مذکور دیوب حضرت عمر رضی الله عنه نك کندی ارضنی وقف ایتدکنی بیغمبرمز صلی الله علیه وسلم نك کندی ارضنی وقف منفعتنی ابن سبیل لره صدقه قیلدقنی هم حضرت ارقم ابوبکر مکه ده اولان دارنی هم سعد ابن ابی وقاص مدینه ده اولان یورطنی وعثمان وعلی وعمر بن العاص رضی الله تعالی عنهم وقف صدقه ایتوب نسخه لری برله لاتباع ولاتورث دیو قالدردقلرنی اوشنداق روایت ایتمشلر امام اعظم حضرتلری وقف ایدلمش نرسه عقار اولمقنی لازم کوروب امام محمد حضرتلری حضرت خالد نك کندی درعنی هم فرسنی اوشنداق طلحه رضی الله عنه درعنی فی سبیل الله هم بعض صحابه اسلحه لرنی وقف ایتدکلری مروی اولدقندن کتاب قرآن کبی منفعتی باقی اولان غیری اسباب معاشدن تعامل ناس اولان نرسه لرنی وقف ایتمك نی طریق استحسان اوزره جوازینه ذاهب اولدقینه بناءً هم امام شافعی حضرتی مطلقا جائز ایدکنه ذاهب اولدقی ایله بارچه دیار نك علماسی کتاب قرآن امثالی منفعتی فی الجملة باقی اولان نرسه لرنی وقف ایتمك مشروعیتنه قائل اولوب شونك اوزره عمل قیلماقنی مستحسن کورد کندن توارث اولوب قالمشدر .

وقف نك حکمی امام اعظم عندنده صیرورة العین محبوسة علی ملکه بحیث لاتقبل النقل عن ملك الی ملك والتصدق بالغلة المعدومة متی صح الوقف در یعنی ابو حنیفة رحمة الله علیه عندنده وقف واقف نك ملکندن چقمایدر موتینه تعلیق قیلسه یا که حکم حاکم سبقت ایتسه آنچق شو صورتده واقف نك ملکندن چقار اما مین عندنده زوال العین عن ملکه الی الله در

یعنی امام محمد عندنده وقف واقف نك ملکندن مجرد قول ایله چقار امام ابو یوسف عندنده

واقف وقفه بر متولی نصب ایدب وقفنی آنکا تسلیم ایدرسه اول زمان ملکندن چقار •
وقف نك شرطلری اون ایکی در اوّل عقل ـ واقف مجنون بولماس ۲ نچی بلوغ ـ صبی بولماس
۳ نچی حریه ـ قل بولماس ۴ نچی قرابه فی ذاته ـ بیعه و کنیسه یه وقف اولنماز ۵ نچی حین
توقیفده وقف ایتدکی اشیانی مالك اولماق ۶ نچی وقف سفاهة یادین حسبلی وقفندن مجبور
بولماس سزلق ۷ نچی عدم جهالة بحدود الموقف ۸ نچی وقف متجز بولور ـ معلق بولماس
۹ نچی خیار شرطنی الحاق قیلماز ـ یعنی حاضرده وقف ایتدم استادکم وقت رجوع ایدرم
دیلماز ۱۰ نچی کندیسی اوچون بیعنی شرط ایتماز ۱۱ نچی تأبید وقفدن خاصل اولنان
منافعی نك آخرنی انقطاعسز ایلەرك ابدی وقف ایتماك ۱۲ نچی عقارنك محلی اولنمق شرط
اخطار ـ ۷ نچی شرط مضمونی اگر وقف عقار وتوفراق ایسه حدودنی بیّن نامه یی یعنی
صورة و خریطه رسملی کاغز تسلیم ایتمك وقفلەوهم هبه ده شرطلر زیراموندن غیری نزاع نی
مفضی در بو ایسه افساد ایدر والحاصل الله رضاسی اوچون ثواب امید ایدوب ارض و مسجد،
ومدرسه امثالی عقارنی عامهء اسلام فائده سنه وقف ایتمك بالاتفاق صحیح وشرعًا ممدوح
وصدقهء جاریه و عمل مأجور ایدکی آیات قرآنیه واحادیث نبویه ایله ثابتدر وعقاردن غیری
اسلحه وقرآن وکتاب کتب مثالی منقولاتده هم وقف نك جوازینه بالاده مذکورچه عندالله
مأجور وشرعا عمل مقبول ایدکنه فقهاو مجتهدین رحمهم الله فتوی ویرمشلر در •
اخطار مهم کم که حق سبحانه وتعالی دن اجر وثواب امید ایدب حسبةلله بر شیءوقف ایتماك که
تصدی ایداچی دین قرندا شلرمزه تیوش بوله در رسمی یاز و ایله کتابت ایتمك یعنی نه اسملی
آدم وقف ایتمش ونه شیءنی ایتمش همه سنی بیان وتفصیل ایدب اوچ کاغزه یازماق کراك
وینه بو اوچ قطعه کتابتنك برنی دین محمدیه اوچون انشأ قیلنمش قضاًخانهءاسلامیه صوبرانیه یه
یوللایوب وبرنی متولی یه وقفی ایله برابر تسلیم ایدب وبرنی کندنده حفظ ایتمك لازم زیرا
بو اوچ قطعه نك هر قایوسی بر فائده یه راجعدر مثلا کندنده محفوظ اولانی ایله واقف نك
کندسی قوتندن صونکره ورثه سی اولوب معهود کاغزنك مضمونته اطلاع بعدنده دعوی،
حسیسه دن کف نفسه سبب اولدیغی کبی محکمهءاسلامیه یه ارسال ایله حکم حاکم سبقت ایتمك
منزلنه تنزیل ایدلوب ائمه ثلاثه عندنده روایة ودرایة وقفنك جوازنه قرار ویرلەرك شرعاً ونظاماً
تحقیق لنمه که بناءً قضاءخانهء اسلامیه صوبرانیه هم قرار ویره چکدر بو حصوصنك منافعی
میداننده کوسترله چکدر • وبو حکم نك ۲ نچی فائده سی شولدر بعض قریه لرده وقف

مدرسه‌لر مشاهده اولنوب بر نیچه ییللرده موجود تورسه‌ده صونکره انقراضه یوز توتدقده مدرس افندیلر کندی‌لری ویاخود کندلرندن صونکره نا اهل اخلاف وورثه‌لری قالوب مدرسهٔ موقوفه‌یی حیوان لاره مسکن ایدب یاغیری طریق ایله ضایع ایتدکلری کورلمکده اولوب هر عمل ایاسی ارکان شروطنی رعایه ایتمادکده هم کیلاچك زمان ضایع اوله‌چقی طبیعیدر وقایو واقفکه مذکور شرطلری ایله عمل ایدب وقف بحسب الشرع صحت لانوب یتسه اول وقف‌نك مملوك وموروث وموهوب ومبیوع اولنماقی اصلاً جائز اولماز وبو موقوف اشیایه خیانت وجناب مولایه بیوك جنایت ایدن ذاتلرنك عند الله اشد عذاب ایله معذب اولنماقلری نص وعید نك حکمیدر زیرا وقفه خیانت ایتمك منافع کلیه‌یی ومصلحت عمومیه‌یی تفویت ایتمك دیمکدر نفعی ایسه ایکی قسم اوله‌راق برسی نفع جزئی مثلا کند سننك ویا اجنبیاتدن بر فرد مخصوصنك نفعی کبی وایکنچی‌سی نفع کلی مثلاً ابناً جنسمزدن هر کمه وعموم ملته فائده‌سی رجا اولنمق اسباب‌لر مزجمله سندن مسجد ومدرسه وما اشبه ذلك یعنی مصلحت عامه‌یه دائر شی‌لرنك بقاسنی موجب انتظامات واستحکاماتدر خلاصه کلام اوقافه خیانت نفعی نك قسم ثانی سنه مقابل اولنان ضرر کلی اولدغندن بنك آدم فائده دار اوله‌چق وقفه ویا بونك مثالی باشقه مصالح عامه‌یه دائر بر شیکا خیانت بنك آدمعه خیانت دیمك اولور وضرر کلیه بذل جهد ایتمك کسب ابلیسة کرشمالك وافساد عالمه چالشمق وطریق حقدن صابشمق دیمك بولور نعوذ بالله من شرور انفسنا

ولو شرط الواقف فی الوقف الاستبدال لکل من ولی هذا الوقف صح ذلك ویکون لکل من ولی الوقف ولایة الاستبدال اما اذا قال الواقف علی ان لفلان ولایة الاستبدال فمات الواقف لایکون لفلان ولایة الاستبدال بعد موت الواقف الا ان یشترط الولایة بعد وفاته ولیس للقیم ولایة الاستبدال الا ان ینص له بذلك ولو شرطه للقیم ولم یشترط لنفسه کان له ان یستبدل بنفسه ولو کان الواقف مرسلا لم یذکر فیه شرط الاستبدال لم یکن له ان یبیعها ویستبدل بها وان کان ارض الوقف سبخة لاینتفع بها وقد اختلف کلام قاضیخان ففی موضع جوزه للقاضی بلا شرط الواقف حیث رای المصلحة فیه وفی موضع منعه منه ولو صارت الارض بحال لاینتفع بها والمعتمد انه یجوز للقاضی بشرطان یخرج عن الانتفاع بالکلیة وان لایکون هناك ربع للوقف یعمر به وان لایکون البیع بغبن فاحش وشرط فی الاسعاف ان یکون المستبدل قاضی الجنة المفسر بذی

العلم

لعلم والعمل هندیه جزاثانی ۲ جلد۴ ۲ ۳ صحیفه باب رابع فیما یتعلق بالشرط فی الوقف

وقف مسجد کتابتی

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم بســـم الله الرحمن الرحیم

وماتقدموا لانفسکم من خیر تجدوه عند الله هو خیرا واعظم اجرا وروی فی الاخبار عن النبی المختار صلی الله علیه وسلم وعلی آله الابرار وصحبه الاخیار (قال اذا مات ابن آدم انقطع عمله الا فی ثلاثة ولد صالح یدعوله بعد وفاته وصدقة جاریة وعلم یعمل به الناس واحب ان یندرج فی اعداد من لاینقطع عمله وان یقدم لنفسه خیرا یکون له عند الله وزادا وذخیرةً باقیة لیوم التناد یوم تجد کل نفس ماعملت من خیر محضرا آلایة

بن عقلم وبدنم صحیح وتصرفاتم نافذ زمانمده فلانچه یل فلانچه چیسلاده فلان ولایت نك فلان قریه نك فلانچه اورنده بنا قیلدقم مسجدنی اوشبو قریه ده مقیم ومتوطن امام لر ومؤذن لر وهم غیری مسلمان لار فائده سنه جمیع حدودی وحقوقی برله فارغ بولدقی حالده جناب الله دن ثواب اجر امید ایدارك حسبة لله وقف ایتدم

مسلمان لر صلوة مکتوبات ونوافل اداء ایتسونلر هم اناء اللیل واطراف نهارده ذکر واعتکاف وقرأة قرآن قیلسونلر واهل اولان علمالر عامه مسلمین گه وعظ ونصیحت وطلباغه درس ایتسونلر اوچون وقف واذن عام قیلدم خارج وداخلنده اولغان اشیالری ایله منم ملکمدن چقدی ولعباد الله مسجد مصلی اولدی ۱ نچی ماده هم ورثه لرم بوجه من الوجوه بو وقفمنی ابطال ودعوی قیلورغه حقلری یوقدر کیلاچك زمانده بناء وتعمیر اولنمق حاجت کورلسه متولی تعیین قیلنوب مصلحتچه تصرف قیلورلار ٠

بو متولی سز صورة

۲ نچی ماده مشار الیه مسجدی کیلاچکده بناء وتعمیر اولنمق وسائر متصرفه موقف اولان امرلرده تصرف ونفوذ مصالح مذکور مسجدم نك کندنده امام خطیب فلان افندی کندسنی متولی ایتدم حال حیاتمده ومماتمده تصرف ایده بله چکدر وبو مسجد منك خارج وداخلنده اولان اشیالری ایلان منم ملکمدن چقوب لعباد الله مسجد مصلی اولدی هم ورثه لرم بوجه من الوجوه بو وقفمنی ابطال ودعوی قیلورغه حقلری یوقلغی ثابت بولدی جمیع تصرفاتم نافذ وعقل وبدنم صحیح وقتمده مشار الیه بنالرنی وقف ایتدکمی تحقیق وتشهیر ایدب شرعاً ونظاماً سند بولسون اوچون بن فلان بن فلان عدل شاهدلر حضورنده املی امضا قیلدم

وقف مدرسه كتابتى

اعوذ باللهمن الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم

وماتقدموا لانفسكم من خير تجدوه عند الله هو خيرا واعظم اجرا وروى فى الاخبار عن النبى المختار صلى عليه وسلم وعلى آله الابرار وصحبه الاخيار قال اذا مات ابن آدم انقطع عمله الافى ثلاثة ولد صالح يدعوله بعدموته وصدقة جارية وعلم يعمل به الناس واحب ان يندرج فى اعداد من له وان يقدم لنفسه خيرا يكون له عند الله وزادا وذخيرة باقية ليوم التناديوم تجد كل نفس ما علمت من خير محضرا آية

منكه اوچ يوزده فلانچه يلده فلانچه آيده بن قلباً وقالباً سلامت وتصرفاتم نافذ وقتمده فلان اوياز فلان ۋلس فلان اوكروك فلان آولنك فلانچه محله ده فلان اورامده فلان كورشيسنده اهل علم واهل دين كا مجمع بولسون اوچون وعلوم شرعيه نى تدريس كه موضع وتعليم علم دين اوچون مكتب وقرأة القرأن غه مجلس مقر واهل اسلام معه تعليم آداب اوچون مجلس مؤدب بولسون ديب مدرسه بنا قيلدم ومشار اليه مدرسه منك جميع حدودى وحقوقى برله فارغ بولديغى خالص الله رضاسى اوچون حق تعالى دين اجر وثواب اميد ايدب عامه اسلام فائده سنه وقف وانعام ايتدم

خارج وداخلنده اولغان اشيالرى ايله واراضى سى وآش خانه سى ايلان منم ملكمدن چقوب هم ورثه لرم بوجه من الوجوه مشار اليه وقفمنى ابطال ودعوى قيلورغه حقلرى يوقلغنى وحسبة لله وقف شرعى ايتدكمنى شاهدلر حضورنك كندم اقرار واثبات ايتدم شرعا ونظاما هيچ كمنك دعوى قيلورغه حقى يوقدر عقلم صحيح وجميع تصرفاتم نافذ وقتمده مذكور بنالارنى وقف ايتدكمه انابة وتشهير واعلام وتحقيق لائق مرادم اولدعندن بن فلان ابن فلان كندى المى امضا ايتدم

٢ نجى ماده مذكور مدرسه نك نظارتى اوچون متولى نصب وتعين ايتمك مدرس نك واهالى محله نك ارأعالى لرينه مفوضدر •

صورة ثانى ياكه وقف ايتدكم مذكور مدرسه نك مدرسى فلان ابن فلان نك كندسى نى حال حياتمك وماتمك متولى ايتدم لزومنچه عامه يه فائدك اولنمق حيثيتنچه * تصرف وتعمير انشاسنى مدرس افندى كندسى ويامتولى آخر نصب ايده رك جنس منفعت نى محافظه ايتمك ذمهٔ عالى لرينه بورچدر بالاده مذكور فلان افنديك فلان افندى جوارنده اولان مدرسه سنى عامهٔ اهل اسلام فائده سنه وقف ايتدكنه شاهد بولوب بن فلان ابن فلان ٢ نجى بن فلان ابن فلان سعيودوقف نك حقيقتنه شهادة المى امضا ايتدم •

قدیمه طریقة مرضیه ایدكنی ' عامه نك فائده سنه حیاة ابدیسنه سعی ایتمك نك الله تعالی نه سوكلواش ایدكی ابنا جنس مزنك یتشمیان ونقصان كلن امورلری اوچون متألم اولماق وهم یكدیكرمزی برك قیلماق عامهٔ مسلمین مصلحتینه اهتمام ایتمك وكوزتمك خصوصلرنده المؤمن كالبنیان یشد بعضه بعضاً (۱) دیو بیوردقنی پیغمبرمزدن صحیحین روایت ایدەلر • من اصبح لایهتم بالمسلمین فلیس منهم (۲) دیو بیوردقنیده روایت ایدەلر هم السنه علماده مشهور خیر الناس من ینفع الناس (۳) دیو مروی ایدكینه بناء بعض مز مال برله بعض مز بدن وقوة برله اوزرمزه لازم اولان خدمتمزی ادا ایتمساك اثری ظهور ایدوب بو خصوصده نبینا صلی الله علیه وسلم بشارة بیردكی كبی اجرلره مستحق اولاچاق ایدكمز كتاب سنتنك مدلولیدر ناس لفظی كندمزدن مقدم وحاضر وكلاچكده اولانلری شامل اولان لفظدر مقدم اولانلره مرحمت دعا برله یاد قیلماق كبی زمانمزده وكلاچكمده اولانلره مرحمت عامهٔ مؤمنین نك فائده سینه اولان اساس دینیه لر مدرسه وتكیه وشفقت خانه لر بنا قیلماق كبی مال وبدن وقوة لر برله مرحمت ملتكه خدمت كبی خیرات كلیه منقطع اولسه بارچه مز عوام ناس كبی كند منفعت جزئیه وشخصیه لرمزەكنه سعی ایتكوچی بولوب قدیم الایامده اولدقی زمان فترة كبی قالمقلری طبیعیدر وبالجملة تعاون تناصر حق تعالی كه سوكلواش اولوب عقلاً ممدوح قدیم الایامده اولان انبیا وحكما وعقلاء طرفندن علی الدوام نصیحت ایدلوب قایو طائفه ده اجتماع اتفاق تشاور تعاون تناصر ایله كرك امور دینیه كرك دنیاویه ده اولوب ترقیات تجاراً بارچه عه معلوم اولوب كافهٔ ناس وبارچه ملت صاحبلری عمل قیلمشلر امور دینیه ده مرحمت اجتماع اتفاق تعاون تشاور ایله مأمور اولدقمز كتاب ' سنت برله ثابت اولدقی اوچون دین اسلام ایله مشرف اولانلره تعاون تناصر خصوصنده بارچه ملت اهلندن زیاده اهتمام ایتمكمز لازم در شرعمز برله مأمور اولندقمز موجبی علما ومجتهدین كوركوزدكی طریق ابله اساس دینیه لر اوچون بعض مز حال حیاتمزده تبرعاتمزی تمام ایدب حیاتمزده میسر اولمسه وصیت ایدب وقفلر برله ملته خدمت واعانت ایتمك غایت خیرلی اش اولدقندن آثار اسلام صدقهٔ جاریة قاعدهٔ كلیه سی اولان وقفنك كیفیت واحكامنی فی الجملة بیان ایتمك مناسب كورلدی

---

(۱) دین اهلی نك مثلی بنانك بر آغاجلردن یاپلمش بكدیكرینه باغلو بر ... اولمسی آلوسه فائده ویردكنه قدر اولمسه آنجق اولور

(۲)

(۳) آدم نك خیرلوسی جمله كه فایده اسنه كوجی كمسنه در

وقف نك تعریفی ، ورکنی ، وسببی ، وحکمی ، وشرایطی بیان اولنور ابوحنیفة عندنده

تعریفی حبس العین علی ملك الواقف والتصدق بالمنفعة علی الفقرا او علی وجه من وجوه الخیر بمنزلة العواری ترجمه واقف کند ملکنده عین نی حبس ایتماك وفقرایه منفعت نی علی وجه الخیرات تصدق ایتمکدر •

وقف نك رکنی وقفه دلالت ایدن الفاظ خاصه در •

وقف نك سببی دنیاده ترك کمسنه لرنك محبوبی اولوب آخرتك طلب قربت وزلفی در عقارنی وقف ایتماك مشروع ایدکنه دلیل اصحاب رضی الله تعالی عنهم دن جماعت رجال ونساء وقف ایتدکلرنی ابن همام وقف خصافده مذکور دیوب حضرت عمر رضی الله عنه نك کندی ارضنی وقف ایتدکنی بیغمبرمز صلی الله علیه وسلم نك کندی ارضنی وقف منفعتنی ابن سبیل لره صدقه قیلدقنی هم حضرت ارقم ابوبکر مکه ده اولان دارنی هم سعد ابن ابی وقاص مدینه ده اولان یورطنی وعثمان وعلی وعمر بن العاص رضی الله تعالی عنهم وقف صدقه ایتوب نسخه لری برله لاتباع ولاتورث دیو قالدردقلرنی اوشنداق روایت ایتمشلر امام اعظم حضرتلری وقف ایدلمش نرسه عقار اولماقنی لازم کورب امام محمد حضرتلری حضرت خالد نك کندی درعنی هم فرسنی اوشنداق طلحه رضی الله عنه درعنی فی سبیل الله هم بعض صحابه اسلحه لرنی وقف ایتدکلری مروی اولدقندن کتاب قرآن کبی منفعتی باقی اولان غیری اسباب معاشدن تعامل ناس اولان نرسه لرنی وقف ایتمك نی طریق استحسان اوزره جوازینه ذاهب اولدقینه بناءً هم امام شافعی حضرتی مطلقا جائز ایدکنه ذاهب اولدقی ایله بارچه دیار نك علماسی کتاب قرآن امثالی منفعتی فی الجملة باقی اولان نرسه لرنی وقف ایتمك مشروعیتنه قائل اولوب شونك اوزره عمل قیلماق نی مستحسن کورد کندن توارث اولوب قالمشدر •

وقف نك حکمی امام اعظم عندنده صیرورة العین محبوسة علی ملکه بحیث لاتقبل النقل عن ملك الی ملك والتصدق بالغلة المعدومة متی صح الوقف در یعنی ابوحنیفة رحمة الله علیه عندنده وقف واقف نك ملکندن چقمایدر موتینه تعلیق قیلسه یا که حکم حاکم سبقت ایتسه آنچق شو صورتده واقف نك ملکندن چقار اما مین عندنده زوال العین عن ملکه الی الله در یعنی امام محمد عندنده وقف واقف نك ملکندن مجرد قول ایله چقار امام ابویوسف عندنده

واقف وقفه بر متولی نصب ایدب وقفنی آنکا تسلیم ایدرسه اول زمان ملکندن چقار •

وقف نك شرطلری اون ایکی در اوّل عقل - واقف مجنون بولماس ۲ نچی بلوغ - صبی بولماس ۳ نچی حریه - قل بولماس ۴ نچی قرابه فی ذاته - بیعه وکنیسه یه وقف اولنماز ۵ نچی حین توقیفده وقف ایتدکی اشیانی مالك اولماق ۶ نچی وقف سفاهة یادین حسبلی وقفندن مجبور بولماس سزلق ۷ نچی عدم جهالة بحدود الموقف ۸ نچی وقف منجز بولور - معلق بولماس ۹ نچی خیار شرطنی الحاق قیلماز - یعنی حاضرده وقف ایتدم استادکم وقت رجوع ایدرم دینلماز ۱۰ نچی کندیسی اوچون بیعنی شرط ایتماز ۱۱ نچی تأبید وقفدن خاصل اولنان منافعی نك آخرنی انقطاعسز ایلارك ابدی وقف ایتماك ۱۲ نچی عقارنك محلی اولنمق شرط اخطار - ۷ نچی شرط مضمونی اگر وقف عقار وتوفراق ایسه حدودنی بین نامه یی یعنی صورة وحریطه رسملی کاغذ تسلیم ایتمك وقفلاوهم هبه ده شرطدر زیرا موندن غیری نزاع نی مفضی در بو ایسه افساد ایدر والخاصل الله رضاسی اوچون ثواب امید ایدوب ارض ومسجد، ومدرسه امثالی عقارنی عامهٔ اسلام فائده سنه وقف ایتمك بالاتفاق صحیح وشرعًا ممدوح وصدقهٔ جاریه وعمل مأجور ایدکی آیات قرآنیه واحادیث نبویه ایله ثابتدر وعقاردن غیری اسلحه وقرآن وکتاب کتب مثالی منقولاتده هم وقف نك جوازینه بالاده مذکورچه عندالله مأجور وشرعا عمل مقبول ایدکنه فقهاو مجتهدین رحمهم الله فتوی ویرمشلردر •

اخطار مهمکم گه حق سبحانه وتعالی دن اجر وثواب امید ایدب حسبة لله بر شیٔ وقف ایتماك که تصدی ایداچی دین قرنداشلرمزه تیوش بوله در رسمی یازو ایله کتابت ایتمك یعنی نه اسملی آدم وقف ایتمش ونه شیٔنی ایتمش همه سنی بیان وتفصیل ایدب اوچ کاغذه یازماق کراك وینه بو اوچ قطعه کتابتنك برنی دین محمدیه اوچون انشأ قیلنمش قضأخانهٔ اسلامیه صوبرانیه یه یوللایوب وبرنی متولی یه وقفی ایله برابر تسلیم ایدب وبرنی کندنده حفظ ایتمك لازم زیرا بو اوچ قطعه نك هر قایوسی بر فائده یه راجعدر مثلا کندنده محفوظ اولانی ایله واقف نك کندسی قوتندن صونکره ورثه سی اولوب معهود کاغذ نك مضمونه اطلاع بعدنده دعوی، هسیسه دن کف نفسه سبب اولدیغی کبی محکمهٔ اسلامیه یه ارسال ایله حکم حاکم سبقت ایتمك منزلنه تنزیل ایدلوب ائمه ثلاثه عندنده روایة ودرایة وقفنك جوازنه قرار ویرله زك شرعًا ونظامًا تحقیق لنمگه بناءً قضاء خانهٔ اسلامیه صوبرانیه هم قرار ویره چکدر بو حصوصنك منافعی میدانده کوستر له چکدر • وبو حکم نك ۲ نچی فائده سی شولدر بعض قریه لرده وقف

مدرسه‌لر مشاهده اولنوب برنچه یللرده موجودتورسه‌ده صونکره انقراضه یوز توتدقده
مدرس افندیلر کندیلری ویاخود کندلرندن صونکره نا اهل اخلاف وورثه‌لری قالوب
مدرسه موقوفه‌یی حیوانلاره مسکن ایدب یاغیری طریق ایله ضایع ایتدکلری کورلمکده
اولوب هر عمل ایاسی ارکان شروطنی رعایه ایتمادکده هم کیلاچك زمان ضایع اوله‌چقی
طبیعیدر وقایو واقفکه مذکور شرطلری ایله عمل ایدب وقف بحسب الشرع صحتلانوب
یتسه اول وقفنك مملوك وموروث وموهوب ومبیوع اولنماقی اصلاً جائز اولماز وبو موقوف
اشیایه خیانت وجناب مولایه بیوك جنایت ایدن ذاتلرنك عند الله اشد عذاب ایله
معذب اولنماقلری نص وعیدنك حکمیدر زیرا وقفه خیانت ایتمك منافع
کلیه‌یی ومصلحت عمومیه‌یی تفویت ایتمك دیمکدر نفعی ایسه ایکی قسم اوله‌راق
برسی نفع جزئی مثلاً کند سننك ویا اجنبیاتدن بر فرد مخصوصنك
نفعی کبی وایکنچیسی نفع کلی مثلاً ابناً جنسمزدن هر کمه وعموم ملته فائده‌سی رجا اولنمق
اسبابلرمز جمله سندن مسجد ومدرسه وماشبه ذلك یعنی مصلحت عامه یه دائر شیلرنك
بقاسنی موجب انتظامات واستحکاماتدر خلاصه کلام اوقافه خیانت نفعی نك قسم ثانیسنه مقابل
اولنان ضرر کلی اولدغندن بنك آدم فائده دار اوله‌چق وقفه ویا بونك مثالی باشقه مصالح عامه یه
دائر بر شیکا خیانت بنك آدمعه خیانت دیمك اولور وضرر کلیه بذل جهد ایتمك کسب ابلیسة
کرشمك وافساد عالمه چالشمق وطریق حقدن صابشمق دیمك بولور نعوذ بالله من شرور انفسنا

ولو شرط الواقف فی الوقف الاستبدال لكل من ولی هذا الوقف صح ذلك ویكون لكل من ولی
الوقف ولایة الاستبدال اما اذا قال الواقف علی ان لفلان ولایة الاستبدال فمات الواقف
لایكون لفلان ولایة الاستبدال بعد موت الواقف الا ان یشترط الولایة بعد وفاته ولیس للقیم
ولایة الاستبدال الا ان ینص له بذلك ولو شرطه للقیم ولم یشترط لنفسه كان له ان یستبدل بنفسه
ولو كان الواقف مرسل لم یذكر فیه شرط الاستبدال لم یكن له ان یبیعها ویستبدل بها وان كان
ارض الوقف سبخة لاینتفع بها وقد اختلف كلام قاضیخان ففی موضع جوزه للقاضی بلاشرط
الواقف حیث رای المصلحة فیه وفی موضع منعه منه ولو صارت الارض بحال لاینتفع بها والمعتمد
انه یجوز للقاضی بشرط ان یخرج عن الانتفاع بالكلیة وان لایكون هناك ربع للوقف یعمر به
وان لایكون البیع بغبن فاحش وشرط فی الاسعاف ان یكون المستبدل قاضی الجنة المفسر بذی
العلم

لعلم والعمل هندیه جزثانی ۲ جلد ٤ ۲ ۳ ۲ صحیفه باب رابع فیما یتعلق بالشرط فی الوقف

وقف مسجد کتابتی

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم بســـــم الله الرحمن الرحیم

وماتقدموا لانفسکم من خیر تجدوه عند الله هو خیرا واعظم اجرا وروی فی الاخبار عن النبی المختار صلی الله علیه وسلم وعلی آله الابرار وصحبه الاخیار (قال اذا مات ابن آدم انقطع عمله الا فی ثلاثة ولد صالح یدعوله بعد وفاته وصدقة جاریة وعلم یعمل به الناس واحب ان یندرج فی اعداد من لا ینقطع عمله وان یقدم لنفسه خیرا یکون له عند الله وزادا وذخیرةً باقیة لیوم التناد یوم تجد کل نفس ماعملت من خیر محضرا آلایة

بن عقلم وبدنم صحیح وتصرفاتم نافذ زمانمده فلانچه یل فلانچه چیسلاده فلان ولایت نک فلان قریه نك فلانچه اورنده بنا قیلدقم مسجدنی اوشبو قریه ده مقیم ومتوطن امام لر وموذن لر وهم غیری مسلمان لار فائده سنه جمیع حدودی وحقوقی برله فارغ بولدقی حالده جناب الله دن ثواب اجر امید ایدارك حسبةً لله وقف ایتدم

مسلمان لر صلوة مکتوبات ونوافل اداٴ ایتسونلر هم انا الیل واطراف نهارده ذکر واعتکاف وقراٴة قراٴن قیلسونلر واهل اولان علمالر عامه مسلمین گه وعظ ونصیحت وطلباغه درس ایتسونلر اوچون وقف واذن عام قیلدم خارج وداخلنده اولعان اشیالری ایله منم ملکمدن چقدی ولعباد الله مسجد مصلی اولدی ۱ نچی ماده هم ورثه لرم بوجه من الوجوه بو وقفمنی ابطال ودعوی قیلورغه حقلری یوقدر کیلاچك زمانده بناٴ وتعمیر اولنمق حاجت کورلسه متولی تعیین قیلنوب مصلحتنچه تصرف قیلورلار •

بو متولی سز صورة

۲ نچی ماده مشار الیه مسجدی کیلاچکده بناٴ وتعمیر اولنمق وسائر متصرفه موقف اولان امرلرده تصرف ونفوذ مصالح مذکور مسجدمننك کندنده امام خطیب فلان افندی کندسنی متولی ایتدم حال حیاتمده ومماتمده تصرف ایده بله چکدر وبو مسجد منك خارج وداخلنده اولان اشیالری ایلان منم ملکمدن چقوب لعباد الله مسجد مصلی اولدی هم ورثه لرم بوجه من الوجوه بو وقفمنی ابطال ودعوی قیلورغه حقلری یوقلغی ثابت بولدی جمیع تصرفاتم نافذ وعقل وبدنم صحیح وقتمده مشار الیه بنالرنی وقف ایتدکمی تحقیق وتشهیر ایدب شرعًا ونظاما سند بولسون اوچون بن فلان بن فلان عدل شاهدلر حضورنده الی امضا قیلدم

وقف مدرسه کتابتی

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم بسم الله الرحمن الرحیم

وماتقدموا لانفسکم من خیر تجدوه عند الله هو خیرا واعظم اجرا وروی فی الاخبار عن النبی المختار صلی الله علیه وسلم وعلی آله الابرار وصحبه الاخیار قال اذا مات ابن آدم انقطع عمله الا فی ثلاثة ولد صالح یدعو له بعد موته وصدقة جاریة وعلم یعمل به الناس واحب ان یندرج فی اعداد من له وان یقدم لنفسه خیرا یکون له عند الله وزادا وذخیرة باقیة لیوم التنادی یوم تجد کل نفس ما عملت من خیر محضرا آیة

منکه اوچیوزده فلانچه یلده فلانچه آیده بن قلباً وقالباً سلامت وتصرفاتم نافذ وقتمده فلان اویاز فلان قولص فلان اوکروک فلان آولنک فلانچه محله‌ده فلان اورامده فلان کورشیسنده اهل علم واهل دین‌کا مجمع بولسون اوچون وعلوم شرعیه‌نی تدریس که موضع وتعلیم علم دین اوچون مکتب وقرأة القرأن‌غه مجلس مقر واهل اسلامعه تعلیم آداب اوچون مجلس مؤدب بولسون دیب مدرسه بنا قیلدم ومشار الیه مدرسه منک جمیع حدودی وحقوقی برله فارغ بولدیغی خالص الله رضاسی اوچون حق تعالی دین اجر وثواب امید ایدب عامه اسلام فائده سنه وقف وانعام ایتدم

خارج وداخلنده اولغان اشیالری ایله واراضی سی وآش خانه سی ایلان منم ملکمدن چقوب هم ورثه‌لرم بوجه من الوجوه مشار الیه وقفمنی ابطال ودعوی قیلورغه حقلری یوقلغنی وحسبة لله وقف شرعی ایتدکمنی شاهدلر حضورنده کندم اقرار واثبات ایتدم شرعا ونظاما هیچ کمنک دعوی قیلورغه حقی یوقدر عقلم صحیح وجمیع تصرفاتم نافذ وقتمده مذکور بنالارنی وقف ایتدکمه انابة وتشهر واعلام وتحقیق لائق مرادم اولدعندن بن فلان ابن فلان کندی المی امضا ایتدم

۲ نجی ماده مذکور مدرسه‌نک نظارتی اوچون متولی نصب وتعین ایتمک مدرس‌نک واهالی محله‌نک ارأعالی‌لرینه مفوضدر •

صورة ثانی یا که وقف ایتدکم مذکور مدرسه‌نک مدرسی فلان ابن فلان‌نک کندسی‌نی حال حیاتمده وممانمده متولی ایتدم لزومنچه عامه‌یه فائده اولنمق حیثیتچه * تصرف وتعمیر انشاسنی مدرس افندی کندسی ویا متولی آخر نصب ایده‌رک جنس منفعت‌نی محافظه ایتمک ذمهء عالی‌لرینه بورچدر بالاده مذکور فلان افندینک فلان افندی جوارنده اولان مدرسه‌سنی عامهء اهل اسلام فائده سنه وقف ایتدکنه شاهد بولوب بن فلان ابن فلان ۲ نجی بن فلان ابن فلان سعهو دو قف‌نک حقیقتنه شهادة المی امضا ایتدم •